

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 15. marca 2012*

„Ochrana spotrebiteľa — Zmluva o spotrebiteľskom úvere — Uvedenie nesprávnej ročnej percentuálnej miery nákladov — Vplyv nekalých obchodných praktík a nekalých podmienok na platnosť zmluvy ako celku“

Vo veci C-453/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Okresného súdu Prešov (Slovensko) z 31. augusta 2010 a doručený Súdnemu dvoru 16. septembra 2010, ktorý súvisí s konaním:

Jana Pereničová,

Vladislav Perenič

proti

SOS financ, spol. s r. o.,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia M. Safjan (spravodajca), A. Borg Barthet, E. Levits a J.-J. Kasel,

generálna advokátka: V. Trstenjak,

tajomník: K. Sztranc-Sławiczek, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. septembra 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- J. Pereničová a V. Perenič, v zastúpení: I. Šafranko a A. Motyka, advokáti,
- slovenská vláda, v zastúpení: B. Ricziová, splnomocnená zástupkyňa,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,
- španielska vláda, v zastúpení: F. Díez Moreno, splnomocnený zástupca,
- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,

* Jazyk konania: slovenčina.

— Európska komisia, v zastúpení: G. Rozet, A. Tokár a M. Owsiany-Hornung, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 29. novembra 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), ustanovení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, s. 22), ako aj toho, aký vplyv by uplatnenie smernice 2005/29 mohlo mať na smernicu 93/13.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi J. Pereničovou a V. Pereničom a S.O.S. financ, spol. s r. o. (ďalej len „S.O.S.“), nebankovou inštitúciou, ktorá poskytuje spotrebiteľské úvery, vo veci zmluvy o úvere uzatvorenej medzi dotknutými osobami a touto spoločnosťou.

Právny rámec

Právna úprava Únie

Smernica 93/13

- 3 Siedme, šestnásť, dvadsiate a dvadsiate prvé odôvodnenia smernice 93/13 stanovujú:

„keďže sa tým pomôže predajcom tovarov a dodávateľom služieb pri ich predaji tovaru a dodávaní služieb doma ako aj na vnútornom trhu; keďže takto bude stimulovaná hospodárska súťaž, čím sa zväčší výber pre občanov spoločenstva v úlohe spotrebiteľov;

...

keďže pri hodnotení dobrej viery sa musí brať ohľad najmä na stabilitu zmluvného postavenia strán bez ohľadu na to, či spotrebiteľ bol stimulovaný k súhlasu s podmienkami a či tovar alebo služby boli predávané na osobitnú objednávku spotrebiteľa; keďže požiadavka dobrej viery môže byť splnená predajcom alebo dodávateľom, keď s inou stranou, ktorej oprávnené záujmy brali do úvahy, zaobchádzajú čestne a rovnocenne;

...

keďže zmluvy by mali byť vypracované zrozumiteľne, mal by mať spotrebiteľ skutočne príležitosť preskúmať všetky podmienky...;

keďže členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky neuplatňovali v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcu alebo dodávateľa a ak sa napriek tomu také podmienky uplatnia, nemajú viazať spotrebiteľa a nemajú byť záväzné pre spotrebiteľa a zmluva má byť naďalej záväzná pre zmluvné strany za týchto podmienok, ak jej plnenie môže pokračovať bez neprímeraných ustanovení“.

4 Podľa článku 3 smernice 93/13:

„1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery [dobrej viery – *neoficiálny preklad*] spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

...

3. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.“

5 Článok 4 tejto smernice stanovuje:

„1. ... nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.“

6 Článok 5 uvedenej smernice stanovuje:

„V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. ...“

7 Podľa článku 6 tej istej smernice:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

...“

8 Článok 8 smernice 93/13 uvádza:

„Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné [prísnejšie ustanovenia zlučiteľné – *neoficiálny preklad*] so zmluvou v oblasti obsiahnutej [upravenej – *neoficiálny preklad*] touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

9 Príloha smernice 93/13 vymenúva podmienky, na ktoré odkazuje článok 3 ods. 3 tejto smernice:

„1. Podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je:

...

i) neodvolateľne zaviazať spotrebiteľa k podmienkam, s ktorými sa skutočne nemohol oboznámiť pred uzavretím zmluvy;

...“

Smernica 2005/29

10 Článok 2 smernice 2005/29 znie:

„Na účely tejto smernice:

...

- c) ‚produkt‘ je akýkoľvek tovar alebo služba vrátane nehnuteľností, práva a záväzku;
- d) ‚obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom‘ (ďalej tiež ‚obchodné praktiky‘) sú akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom;
- e) ‚podstatné narušenie ekonomického správania spotrebiteľa‘ je využitie obchodnej praktiky na značné narušenie schopnosti spotrebiteľa urobiť kvalifikované rozhodnutie, čo spôsobí, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil;

...

- k) ‚rozhodnutie o obchodnej transakcii‘ je akékoľvek rozhodnutie spotrebiteľa o tom, či, ako a za akých podmienok produkt kúpi, vykoná zaň platbu vcelku alebo v častiach, ponechá si ho alebo s ním bude ďalej nakladať alebo uplatní zmluvné právo vo vzťahu k produktu bez ohľadu na to, či sa spotrebiteľ rozhodne konať alebo zdržať sa konania;

...“

11 Článok 3 tejto smernice uvádza:

„1. Táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu.

2. Táto smernica sa nedotýka zmluvného práva, a najmä pravidiel o platnosti, uzavieraní alebo účinkoch zmluvy.

...

4. V prípadoch rozporu medzi ustanoveniami tejto smernice a inými právnymi predpismi Spoločenstva upravujúcimi osobitné aspekty nekalých obchodných praktík majú prednosť a na tieto osobitné aspekty sa použijú iné právne predpisy Spoločenstva.

5. Počas šiestich rokov od 12.6.2007 môžu členské štáty pokračovať v uplatňovaní v oblasti, ktorú aproximuje táto smernica, vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú reštriktívnejšie alebo normatívnejšie ako táto smernica a ktoré vykonávajú smernice obsahujúce klauzuly o minimálnej harmonizácii. Tieto opatrenia musia byť zásadné pre zabezpečenie náležitej ochrany spotrebiteľov pred nekalými obchodnými praktikami a musia byť primerané k dosiahnutiu tohto cieľa. ...

...“

12 Článok 5 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Nekalé obchodné praktiky sú zakázané.

2. Obchodná praktika je nekalá, ak:

a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti,

a

b) podstatne narušuje alebo je spôsobilá podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov.

3. Obchodné praktiky, ktoré sú spôsobilé podstatne narušiť ekonomické správanie iba jasne identifikovateľnej skupiny spotrebiteľov, ktorí sú obzvlášť zraniteľní touto praktikou alebo základným produktom z dôvodu ich duševnej poruchy alebo fyzickej vady, veku alebo dôverčivosti spôsobom, ktorý môže obchodník rozumne predpokladať, sa posudzujú z pohľadu priemerného člena tejto skupiny. ...

4. Za nekalé obchodné praktiky sa považujú najmä tie, ktoré:

a) sú klamlivé v zmysle článkov 6 a 7,

alebo

b) sú agresívne v zmysle článkov 8 a 9.

...“

13 Podľa článku 6 rovnakej smernice:

„1. Obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá, alebo akýmkoľvek spôsobom, vrátane celkového prevedenia, uvádza do omylu alebo je spôsobilá uviesť do omylu priemerného spotrebiteľa, a to aj keď je táto informácia vecne správna vo vzťahu k jednému alebo viacerým nasledujúcim prvkom, pričom v oboch prípadoch zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil:

...

d) cena alebo spôsob výpočtu ceny, alebo existencia osobitnej cenovej výhody;

...“

14 Článok 7 smernice 2005/29 uvádza:

„1. Obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak v skutkovej súvislosti, berúc do úvahy všetky jej črty, okolnosti a obmedzenia komunikačného prostriedku, opomenie podstatnú informáciu, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje v závislosti od kontextu na to, aby urobil kvalifikované rozhodnutie o obchodnej transakcii, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

2. Za klamlivé opomenutie sa taktiež považuje, ak obchodník skrýva alebo poskytuje nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom podstatné informácie uvedené v odseku 1, vzhľadom na okolnosti popísané v uvedenom odseku, alebo neoznámi obchodný účel

obchodnej praxi, ak už nie je zrejmý z kontextu, a tam, kde v jednom alebo druhom prípade toto spôsobí alebo je pravdepodobné, že spôsobí, že priemerný spotrebiteľ prijme rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal.

...“

15 Článok 11 tejto smernice stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia existenciu vhodných a účinných prostriedkov na boj proti nekalým obchodným praktikám s cieľom vynútiť súlad s ustanoveniami tejto smernice v záujme spotrebiteľov.

...“

16 Podľa článku 13 uvedenej smernice:

„Členské štáty stanovujú sankcie za porušenie vnútroštátnych predpisov prijatých na základe tejto smernice a prijímajú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ich vynútiteľnosti. Tieto sankcie musia byť účinné, primerané a odrazujúce.“

Vnútroštátna právna úprava

17 Ustanovenie § 52 slovenského Občianskeho zákonníka uvádza:

„1. Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

2. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

...

4. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.“

18 Ustanovenie § 53 tohto zákonníka uvádza:

„1. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len ‚neprijateľná podmienka‘). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

...

4. Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré:

...

k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku,

...

5. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.“

19 Ustanovenie § 4 zákona č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch uvádza:

„1. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

2. Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať

...

j) ročnú percentuálnu mieru nákladov [ďalej len ‚RPMN‘] a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

...

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. ... j)...., poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

20 Svojou žalobou žalobcovia vo veci samej žiadajú vnútroštátny súd, aby rozhodol, že úverová zmluva, ktorú uzavreli so spoločnosťou S.O.S., nebankovou inštitúciou poskytujúcou spotrebiteľské úvery na základe štandardizovaných zmlúv, je neplatná. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že úver, o ktorý ide vo veci samej, bol žalobcom poskytnutý 12. marca 2008.

21 Podľa tejto zmluvy S.O.S. poskytla žalobcom vo veci samej úver vo výške 150 000 SKK (4 979 eur), ktorý mal byť splatený 32 mesačnými splátkami vo výške 6 000 SKK (199 eur), pričom posledná, tridsiata tretia splátka sa mala rovnať výške poskytnutého úveru. Žalobcovia sú teda povinní vrátiť sumu 342 000 SKK (11 352 eur).

22 RPMN bola v tejto zmluve stanovená vo výške 48,63 %, hoci podľa výpočtu vykonaného vnútroštátnym súdom predstavuje v skutočnosti 58,76 %, keďže S.O.S. do svojho výpočtu nezahrnula náklady súvisiace s poskytnutím úveru.

23 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania ďalej vyplýva, že zmluva, o ktorú ide vo veci samej, obsahuje viaceré ustanovenia, ktoré žalobcov vo veci samej znevýhodňujú.

24 Vnútroštátny súd uvádza, že rozhodnutie o neplatnosti tejto zmluvy o krátkodobom úvere ako celku z dôvodu nekalosti niektorých jej ustanovení by bolo pre žalobcov vo veci samej výhodnejšie než ponechať v platnosti ustanovenia tejto zmluvy, ktoré nie sú nekalé. V prvom prípade by totiž boli dotknutí spotrebiteľa povinní zaplatiť len úroky z omeškania vo výške 9 % a nie celé náklady súvisiace s poskytnutím úveru, ktoré by boli oveľa vyššie než tieto úroky.

25 Keďže sa Okresný súd Prešov domnieval, že riešenie sporu závisí od výkladu relevantných ustanovení práva Únie, rozhodol sa prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Je rámec ochrany spotrebiteľa podľa čl. 6 ods. 1 smernice... 93/13... taký, že umožňuje pri zistení nekalých zmluvných klauzúl v spotrebiteľskej zmluve urobiť záver, že zmluva ako celok spotrebiteľa nezaväzuje, ak je to pre spotrebiteľa výhodnejšie?

2. Sú kritériá determinujúce nekalú obchodnú praktiku podľa smernice... 2005/29... také, že umožňujú záver, že ak dodávateľ uvedie v zmluve nižšiu ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN) oproti skutočnej, je možné považovať takýto postup dodávateľa voči spotrebiteľovi za nekalú obchodnú praktiku? Pripúšťa smernica 2005/29... v prípade zistenia nekalej obchodnej praktiky nejaký vplyv na platnosť úverovej zmluvy a na dosiahnutie cieľa v čl. 4 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 smernice 93/13, ak je neplatnosť zmluvy pre spotrebiteľa výhodnejšia?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 26 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 1 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že umožňuje vnútroštátnym súdom v prípade, že konštatujú existenciu nekalých podmienok v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, rozhodnúť, že uvedená zmluva ako celok spotrebiteľa nezaväzuje, lebo je to pre spotrebiteľa výhodnejšie.
- 27 Na účely odpovede na túto otázku treba najskôr pripomenúť, že systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k tomu, že pristúpi na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25; zo 4. júna 2009, Pannon GSM, C-243/08, Zb. s. I-4713, bod 22, a zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Zb. s. I-9579, bod 29).
- 28 Vzhľadom na také znevýhodnené postavenie jednej zo zmluvných strán článok 6 ods. 1 smernice 93/13 zaväzuje členské štáty stanoviť, aby nekalé podmienky „podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa“. Ako vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (pozri rozsudky Mostaza Claro, už citovaný, bod 36; Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 30, a z 9. novembra 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, Zb. s. I-10847, bod 47).
- 29 Pokiaľ ide o vplyv konštatovania nekalosti zmluvných podmienok na platnosť dotknutej zmluvy, treba zdôrazniť, že podľa článku 6 ods. 1 *in fine* smernice 93/13 bude uvedená „zmluva... podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“.
- 30 V tomto kontexte sú vnútroštátne súdy, ktoré konštatujú nekalosť zmluvných podmienok, povinné na základe článku 6 ods. 1 smernice 93/13 jednak vyvodíť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, aby spotrebiteľ nebol uvedenými podmienkami viazaný (pozri rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, body 58 a 59, ako aj uznesenie zo 16. novembra 2010, Pohotovosť, C-76/10, Zb. s. I-11557, bod 62), a jednak posúdiť, či dotknutá zmluva môže existovať bez týchto nekalých podmienok (pozri uznesenie Pohotovosť, už citované, bod 61).
- 31 Ako totiž vyplýva z judikatúry citovanej v bode 28 tohto rozsudku a ako uviedla generálna advokátka v bode 63 svojich návrhov, cieľom sledovaným normotvorcom Únie v rámci smernice 93/13 je nastoliť rovnováhu zmluvných strán, pričom sa má v zásade zachovať platnosť zmluvy ako celku, a nie vyhlásiť za neplatné všetky zmluvy, ktoré obsahujú nekalé podmienky.
- 32 Pokiaľ ide o kritériá, ktoré umožňujú posúdiť, či zmluva môže naozaj existovať bez nekalých podmienok, treba uviesť, že tak znenie článku 6 ods. 1 smernice 93/13, ako aj požiadavky týkajúce sa právnej istoty ekonomických činností hovoria v prospech objektívneho prístupu pri výklade tohto

ustanovenia, takže ako uviedla generálna advokátka v bodoch 66 až 68 svojich návrhov, situáciu jednej zo zmluvných strán, v tomto prípade spotrebiteľa, nemožno považovať za rozhodujúce kritérium pre budúci osud zmluvy.

- 33 Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 preto nemožno vykladať v tom zmysle, že pri posudzovaní otázky, či zmluva, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, môže bez uvedených podmienok naďalej existovať, sa súd, ktorý o veci rozhoduje, môže opierať len o prípadnú výhodnosť vyhlásenia neplatnosti tejto zmluvy ako celku pre spotrebiteľa.
- 34 Napriek tomu však treba poznamenať, že smernica 93/13 uskutočnila len čiastočnú a minimálnu harmonizáciu vnútroštátnych právnych úprav týkajúcich sa nekalých podmienok a členským štátom priznala možnosť zaistiť spotrebiteľovi vyššiu úroveň ochrany, než je úroveň stanovená smernicou. Článok 8 uvedenej smernice tak výslovne stanovuje možnosť členských štátov „prijatť alebo si ponechať prísnejšie ustanovenia zlučiteľné so zmluvou v oblasti upravenej... smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“ (pozri rozsudok z 3. júna 2010 Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, C-484/08, Zb. s. I-4785, body 28 a 29).
- 35 Smernica 93/13 preto nebráni tomu, aby členský štát v súlade s právom Únie prijal vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá umožňuje vyhlásiť za neplatnú ako celok zmluvu uzavretú medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, pokiaľ sa ukazuje, že to zaisťujú lepšiu ochranu spotrebiteľa.
- 36 S ohľadom na tieto úvahy treba na prvú otázku odpovedať, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že pri posudzovaní otázky, či zmluva uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, môže bez uvedených podmienok naďalej existovať, sa súd, ktorý o veci rozhoduje, nemôže opierať len o prípadnú výhodnosť vyhlásenia neplatnosti dotknutej zmluvy ako celku pre jednu zo zmluvných strán, v tomto prípade spotrebiteľa. Uvedená smernica však nebráni tomu, aby členský štát v súlade s právom Únie stanovil, že zmluva uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, je neplatná ako celok, pokiaľ sa ukazuje, že to zaisťujú lepšiu ochranu spotrebiteľa.

O druhej otázke

- 37 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa uvedenie nižšej než skutočnej RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere môže považovať za nekalú obchodnú praktiku v zmysle smernice 2005/29. V prípade kladnej odpovede na túto otázku sa Súdnemu dvoru kladie otázka, aké dôsledky treba vyvodiť z takého konštatovania pre posúdenie nekalosti podmienok tejto zmluvy s ohľadom na článok 4 ods. 1 smernice 93/13, ako aj pre posúdenie platnosti tejto zmluvy ako celku s ohľadom na článok 6 ods. 1 poslednej uvedenej smernice.
- 38 S cieľom odpovedať na túto otázku treba najskôr pripomenúť, že článok 2 písm. d) smernice 2005/29 definuje pojem „obchodné praktiky“ použitím zvlášť širokej formulácie ako „akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom“ (rozsudky zo 14. januára 2010, Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08, Zb. s. I-217, bod 36, a z 9. novembra 2010, Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, C-540/08, Zb. s. I-10909, bod 17).
- 39 Ďalej podľa článku 3 ods. 1 smernice 2005/29 v spojení s jej článkom 2 písm. c) sa táto smernica vzťahuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k akémukoľvek výrobku alebo akejkolvek službe. Podľa článku 5 ods. 4 uvedenej smernice sa za nekalé obchodné praktiky považujú najmä klamlivé obchodné praktiky.

- 40 Nakoniec, ako vyplýva z článku 6 ods. 1 smernice 2005/29, obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá, alebo akýmkoľvek spôsobom, vrátane celkového prevedenia, uvádza do omylu alebo je spôsobilá uviesť do omylu priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k jednému alebo viacerým prvkom vymenovaným v tomto článku 6 ods. 1, pričom v oboch prípadoch zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Medzi prvky, ktoré sú uvedené v tomto ustanovení, patria okrem iného cena alebo spôsob výpočtu ceny.
- 41 Obchodná praktika, o akú ide vo veci samej, ktorá spočíva v uvedení nižšej než skutočnej RPMN v zmluve o úvere, pritom predstavuje nesprávnu informáciu o celkových nákladoch na úver, a teda o cene, o ktorej sa hovorí v článku 6 ods. 1 písm. d) smernice 2005/29. Pokiaľ uvedenie takej RPMN zapríčiňuje alebo je spôsobilé zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil, čo musí overiť vnútroštátny súd, túto nesprávnu informáciu treba kvalifikovať ako „klamlivú“ obchodnú praktiku podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice.
- 42 Pokiaľ ide o vplyv tohto konštatovania na posúdenie nekalosti podmienok tejto zmluvy s ohľadom na článok 4 ods. 1 smernice 93/13, treba uviesť, že toto ustanovenie veľmi širokým spôsobom definuje kritériá, ktoré môžu viesť k takému posúdeniu, keďže výslovne zahŕňa „všetky okolnosti“ súvisiace s uzatvorením dotknutej zmluvy.
- 43 Za týchto podmienok, ako v podstate uviedla generálna advokátka v bode 125 svojich návrhov, konštatovanie nekalosti obchodnej praktiky predstavuje jeden z prvkov, na ktorých príslušný súd môže založiť svoje posúdenie nekalosti zmluvných podmienok podľa článku 4 ods. 1 smernice 93/13.
- 44 Len na základe tohto prvku však nemožno automaticky konštatovať nekalosť sporných podmienok. Vnútroštátnemu súdu totiž prináleží, aby rozhodol o uplatnení všeobecných kritérií uvedených v článkoch 3 a 4 smernice 93/13 na konkrétnu podmienku, ktorú treba preskúmať z hľadiska všetkých okolností veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudky z 1. apríla 2004, *Freiburger Kommunalbauten*, C-237/032, Zb. s. I-3403, body 19 až 22; *Pannon GSM*, už citovaný, body 37 až 43; *VB Pénzügyi Lízing*, už citovaný, body 42 a 43, ako aj uznesenie *Pohotovosť*, už citované, body 56 až 60).
- 45 Pokiaľ ide o dôsledky, ktoré treba vyvodiť z konštatovania, že uvedenie nesprávnej RPMN predstavuje nekalú obchodnú praktiku, na účely posúdenia platnosti dotknutej zmluvy ako celku s ohľadom na článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stačí poznamenať, že smernica 2005/29 sa v súlade so svojím článkom 3 ods. 2 nedotýka zmluvného práva a najmä pravidiel o platnosti, uzavieraní alebo účinkoch zmluvy.
- 46 Konštatovanie nekalosti obchodnej praktiky preto nemá priamy vplyv na otázku, či je zmluva platná s ohľadom na článok 6 ods. 1 smernice 93/13.
- 47 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na druhú otázku odpovedať, že obchodnú praktiku, o akú ide vo veci samej, ktorá spočíva v uvedení nižšej než skutočnej RPMN v zmluve o úvere, treba kvalifikovať ako „klamlivú“ v zmysle článku 6 ods. 1 smernice 2005/29, pokiaľ zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby overil, či to tak je vo veci samej. Konštatovanie nekalosti takej obchodnej praktiky predstavuje jeden z prvkov, na ktorých príslušný súd môže podľa článku 4 ods. 1 smernice 93/13 založiť svoje posúdenie nekalosti zmluvných podmienok týkajúcich sa nákladov na úver poskytnutý spotrebiteľovi. Také konštatovanie však nemá priamy vplyv na posúdenie platnosti uzavretej zmluvy o úvere podľa článku 6 ods. 1 smernice 93/13.

O trovách

- 48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. Článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že pri posudzovaní otázky, či zmluva uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, môže bez uvedených podmienok naďalej existovať, sa súd, ktorý o veci rozhoduje, nemôže opierať len o prípadnú výhodnosť vyhlásenia neplatnosti dotknutej zmluvy ako celku pre jednu zo zmluvných strán, v tomto prípade spotrebiteľa. Uvedená smernica však nebráni tomu, aby členský štát v súlade s právom Únie stanovil, že zmluva uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, je neplatná ako celok, pokiaľ sa ukazuje, že to zaistí lepšiu ochranu spotrebiteľa.
2. Obchodnú prax, o akú ide vo veci samej, ktorá spočíva v uvedení nižšej než skutočnej ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o úvere, treba kvalifikovať ako „klamlivú“ v zmysle článku 6 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“), pokiaľ zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby overil, či to tak je vo veci samej. Konštatovanie nekalosti takej obchodnej praktiky predstavuje jeden z prvkov, na ktorých príslušný súd môže podľa článku 4 ods. 1 smernice 93/13 založiť svoje posúdenie nekalosti zmluvných podmienok týkajúcich sa nákladov na úver poskytnutý spotrebiteľovi. Také konštatovanie však nemá priamy vplyv na posúdenie platnosti uzavretej zmluvy o úvere podľa článku 6 ods. 1 smernice 93/13.

Podpisy